

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/12/2025
Identifikačné číslo spisu:	8823201809
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8823201809.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. L. F., narodeného XX. L. XXXX, V., U. O. XXXX/X, proti žalovaným 1/ K. F., narodenej XX. Y. XXXX, B., F. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Čelkovou, Humenné, Štefánikova 22, 2/ C. F., narodenému XX. L. XXXX, X. O. Z., K. XXXX/XX, 3/ Z. F., narodenému XX. L. XXXX, X. O. Z., K. XXXX/XX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 3C/21/2023, o dovolaní žalovanej 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. septembra 2024 sp. zn. 7Co/36/2024 takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 26. septembra 2024 sp. zn. 7Co/36/2024 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 3C/21/2023-55 z 10. mája 2024 z r u š u j e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 3C/21/2023-49 zo 07. februára 2024 zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaných 1/ až 3/ k nehnuteľnostiam evidovaným Okresným úradom Vranov nad Topľou, katastrálny odbor na LV č. XXX, k.ú. P., ako parcely registra „C“ parc. č. XXX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 419 m², parc. č. XXX/X záhrada o výmere 690 m², parc. č. XXX/X záhrada o výmere 470 m² a rodinný dom so súp. č. XX postavený na parc. č. XXX a prikázal nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcu v podiele 1/1 (výrok I); uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť ako náhradu za spoluvlastnícky podiel žalovanej 1/ sumu 3 168 eur, žalovanému 2/ sumu 3 168 eur a žalovanému 3/ sumu 3 168 eur do 10 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok II). Žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o výške nároku (výrok III). S poukazom na § 221 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie neobsahoval odôvodnenie.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. septembra 2024 sp. zn. 7Co/36/2024 odvolanie žalovanej 1/ odmietol a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Rozhodol tak s poukazom na ustanovenie § 386 písm. b) CSP a odvolanie žalovanej 1/ odmietol ako podané neoprávnenou osobou. Uviedol, že podľa obsahu spisu sa v zmysle § 368 CSP strany sporu po vyhlásení a odôvodnení rozhodnutia vzdali práva podať odvolanie proti všetkým výrokom vyhláseného rozsudku, čo potvrdili vlastnoručnými podpismi (č. l. 46 súdneho spisu). Vzhľadom na to, že žalovaná 1/ sa vzdala práva podať odvolanie, odvolanie už nemohla podať, preto nebola osobou oprávnenou na podanie odvolania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 1/ (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania. Namietala, že odvolací súd sa nezaoberal obsahom jej odvolania a jej odvolaciu argumentáciu nejako nevyhodnotil. Uviedla, že pred súdom prvej inštancie sa vzdala práva na podanie odvolania len voči výroku I rozsudku a až z písomného vyhotovenia rozhodnutia zistila, že súd nereflektoval na obsah jej vyhlásenia. Uvedené preukazuje nahrávka z pojednávania pred súdom prvej inštancie, z ktorej jednoznačne vyplýva, že sa nevzdala práva na podanie odvolania proti výroku III rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa však vôbec nevysporiadal s touto jej námietkou a z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, ako odvolací súd vyhodnotil postup súdu prvej inštancie vo vzťahu k rozporu obsahu listiny na č. l. 46 so zvukovým záznamom z pojednávania, ktorý namietala. Zdôraznila, že pred súdom prvej inštancie nebola zastúpená právnym zástupcom a listina o vzdaní sa odvolania jej bola iba predložená na podpis. Súčasne žalovaná 1/ žiadala, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko jej hrozí ujma pri vymáhaní trov konania priznaných súdom prvej inštancie.

4. Žalobca a ani žalovaní 2/ a 3/ sa k dovolaniu žalovanej 1/ nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolateľka odvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom aj taký postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Uvedený záver má oporu aj v novších rozhodnutiach, vydaných za účinnosti Civilného sporového poriadku (sp. zn. 8Cdo/156/2019, 7Cdo/72/2019, 5Cdo/159/2021, 9Cdo/63/2022).

11. Dovolací súd poznamenáva, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu smerujúceho voči výroku o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (1VObd/2/2021, 8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 4Cdo/69/2022, 2Cdo89/2020 a iné).

12. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalovanej 1/ odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP (§ 420 písm. f) CSP).

13. V zmysle čl. 11 ods. 1 základných princípov CSP úkony strán sporu sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah. V zmysle § 160 ods. 1 CSP súd poskytuje stranám poučenia o ich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

14. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strán sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Povinnosť odvolacieho súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie tak, aby odpovedalo na všetky argumenty strany sporu, ktoré boli pre posúdenie jej nároku podstatné, platí aj v prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že odvolanie podané stranou sporu je potrebné odmietnuť v zmysle § 386 CSP, t. j. pri rozhodovaní bez meritórneho prejednávania napadnutého výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie. Pokiaľ odvolateľ prednesie v odvolaní závažnú argumentáciu, ktorá spochybňuje procesný postup súdu prvej inštancie tak, ako to vo svojom odvolaní urobila žalovaná 1/, odvolací súd je povinný sa touto argumentáciou zaoberať a dať odpoveď na to, prečo ju nepovažoval za dôvodnú.

15. Dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu, že sa vôbec nezaoberal jej argumentom, predostretým v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, že obsah zápisnice z pojednávania súdu prvej inštancie zo 07. februára 2024 nezodpovedá priebehu pojednávania zaznamenanému technickým zariadením a predovšetkým obsahu jej skutočne prejavenej vôle. Tvrdila, že práva na odvolanie voči rozsudku sa vzdala len voči výroku týkajúcemu sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva (výroky I a II), nie však voči výroku o jej povinnosti nahradiť trovy konania (výrok III). Okrem toho na pojednávaní pred súdom prvej inštancie uviedla také okolnosti, ktoré odôvodňovali aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, avšak súd im nevenoval žiadnu pozornosť.

16. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a obsahu súdneho spisu dovolací súd musel dať za pravdu dovolateľke, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, či sa odvolací súd uvedenou argumentáciou vôbec zaoberal a ak sa ňou zaoberal, prečo ju nepovažoval za podstatnú a dôvodnú. Odvolací súd síce uviedol, že žalovaná 1/ svojím vlastnoručným podpisom potvrdila svoju vôľu vzdať sa práva na odvolanie proti všetkým výrokom vyhláseného rozsudku s odkazom na zápisnicu z č. I. 46, avšak zvukový záznam z pojednávania súdu prvej inštancie spochybňuje tieto závery a nasvedčuje pravdivosti tvrdení žalovanej 1/ uvedených v odvolaní i dovolaní, pričom odvolací súd sa jeho obsahom, ani námietkami žalovanej nezaoberal.

17. Povinnosťou súdov je poskytovať stranám sporu poučenia o ich procesných právach a povinnostiach a tiež vykladať zmysel a význam procesných úkonov strán sporu s prihliadnutím na ich obsah. Súd je povinný poučiť strany sporu najmä o tom, aké práva im priznávajú a aké povinnosti im ukladajú procesné predpisy a ako je potrebné nimi zamýšľané procesné úkony vykonať, aby sledovali procesné účinky, prípadne ako je potrebné odstrániť vady už vykonaných procesných úkonov, aké právne následky sú spojené s jednotlivými procesnými úkonmi a ako je potrebné splniť procesnú povinnosť zo zákona alebo z rozhodnutia súdu. Poučovacia povinnosť sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia základného práva na súdnu ochranu v civilnom súdnom konaní, čím predchádza tomu, aby účastník prišiel o možnosť brániť svoje záujmy (napr. aj podať odvolanie) len pre neznalosť práva (porovnaj I. ÚS 120/09, II. ÚS 675/2016). I keď je civilné sporové konanie ovládané formálnymi pravidlami procesného

kódexu a dáva dôraz na rímsku zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* („práva patria bdelym“), stále obsahuje aj poučovaciu povinnosť súdu. Podstatou konania súdu nemá byť len striktná aplikácia zákonných ustanovení, ale predovšetkým ich spravodlivé a účinné uplatňovanie tak, aby bola zachovaná možnosť uplatnenia procesných inštitútov, ktoré zákon stranám priznáva, vrátane podania opravného prostriedku či žiadosti o aplikáciu ustanovenia § 257 CSP v rámci rozhodovania o náhrade trov konania.

18. Vo svetle vyššie uvedeného výkladu dovolací súd pristúpil k preskúmaniu obsahu zvukového záznamu z pojednávania súdu prvej inštancie založeného v elektronickom súdnom spise. Zo záznamu vyplynulo, že žalovaná 1/ vyjadrila svoj súhlas s výrokmi I a II rozsudku súdu prvej inštancie a vzdala sa práva na podanie odvolania voči nim. Zároveň ale zo záznamu vyplýva aj to, že nesúhlasila s výrokom III o povinnosti nahradiť trovy konania žalobcovi. Uviedla, že žiada o ich odpustenie vzhľadom na svoju finančnú situáciu. V priebehu pojednávania tiež uviedla, že prišla o prácu a je samoživiteľka. Sudkyňa súdu prvej inštancie po vyhlásení rozsudku na námietky žalovanej 1/ reagovala vysvetlením, že jej bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania z dôvodu, že ako jediná nechcela uzavrieť súdny zmier. Následne sa jej znova pýtala, či sa chce vzdať práva podať odvolanie. Práve tu došlo k procesnému pochybeniu, a to vo vzťahu k poučovacej povinnosti súdu prvej inštancie týkajúcej sa možnosti podať odvolanie samostatne voči výroku o trovách. Zo záznamu totiž poučenie súdu vyznieva v tom zmysle, že buď sa žalovaná 1/ vzdá odvolania voči rozsudku ako celku, alebo sa odvolá. Keďže žalovaná 1/ súhlasila so spôsobom vyriešenia sporu, voči ktorému sa odvolať nechcela, pristúpila na úkon vzdania sa práva na podanie odvolania voči rozsudku ako celku, čo však bolo následkom nesprávneho, resp. nedostatočného poučenia zo strany súdu prvej inštancie. Z tohto dôvodu nebolo možné súhlasiť s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, že žalovaná svojím vlastnoručným podpisom do zápisnice prejavila vôľu vzdať sa práva na odvolanie voči všetkým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie.

19. Obsah vyjadrení žalovanej 1/ na predmetnom pojednávaní tak nekorešponduje so záverom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu o vzdaní sa práva na podanie odvolania aj voči výroku III rozsudku súdu prvej inštancie žalovanou 1/. Odvolací súd sa argumentáciou žalovanej 1/ uvedenou v odvolaní nezaoberal a neodôvodnil, prečo bola pre jeho rozhodnutie nepodstatná, z tohto dôvodu je jeho rozhodnutie nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Dovolací súd dodáva, že aj s ohľadom na to, že žalovaná 1/ po vyhlásení rozsudku žiadala o „odpustenie trov konania“ s odkazom na svoju finančnú situáciu, ktorú aj špecifikovala, bolo zrejmé, že nesúhlasí s výrokom III o jej povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania. Podľa obsahu bolo tento jej nesúhlas možné považovať za dovolávanie sa aplikácie ustanovenia § 257 CSP, pričom povinnosťou súdu prvej inštancie bolo zaoberať sa otázkou, či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania v zmysle citovaného ustanovenia. Procesný nedostatok spočívajúci v neposúdení tejto otázky nenapravil ani odvolací súd.

20. Nadväzujúc na vyššie uvedené dôvody dovolací súd dospel k záveru, že žalovanou 1/ uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP je dôvodný, preto napadnuté rozhodnutie zrušil v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne vec prejednať a rozhodnúť o odvolaní žalovanej 1/ po dôslednom vyhodnotení procesných úkonov žalovanej 1/ a prípadnom vyjadrení strán sporu k žalovanou navrhovanej aplikácii ustanovenia § 257 CSP.

22. Po vyznačení právoplatnosti rozsudku vo veci samej, vrátane výroku III o nároku na náhradu trov konania, súd prvej inštancie rozhodol uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 3C/21/2023-55 z 10. mája 2024 o výške náhrady trov konania. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, ktoré sa týkalo výroku rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania, bolo potrebné zrušiť aj toto nadväzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, keďže išlo o rozhodnutie závislé od rozhodnutia vo veci samej podľa § 439 písm. a) CSP. Závislým výrokom pritom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia (R 73/2004).

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej

inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Najvyšší súd sa zaoberal aj návrhom dovolateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP. V dovolaní uvedené dovolacie dôvody samé o sebe, ani v spojení so všeobecným tvrdením o ujme, ktorá dovolateľke vznikne v prípade vymáhania trov konania, nemohli byť dôvodom pre odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP. Takéto zdôvodnenie je príliš všeobecné a v zásade by ho bolo možné aplikovať na každé rozhodnutie o trovách konania. Žiadne konkrétne dôvody hodné osobitného zreteľa pre odklad vykonateľnosti dovolateľka neuviedla. Na základe uvedeného dovolací súd nezistil žiaden dôvod pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. V súlade s ustálenou praxou dovolací súd o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považoval za udržateľný aj ústavný súd (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

25. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.